

KESERÜ KATALIN

Megértés, tudás, elkötelezettség

Dávid Katalin: Emlékiratok

KESERÜ KATALIN (1946) Budapest

Dávid Katalin művészettörténészt „mindenki ismeri”. Kora reggeli sétáiról a Lukács fürdőbe, ahová az 1950-es évek eleje óta járt a Margit hídon át a pesti oldalról; karakteres arcáról, amelyet ugyancsak azóta övez a reneszánsz festményekről ismert fiús frizura; egyenes tartásáról, magas teremtéről, amely sokszor feltűnt a ’60–’70-es évek fordulóján a világháború utáni (kortárs) magyar művészet kiemelkedő alakja, Kondor Béla festményein és kiállításain, az utóbbi évtizedekben pedig a tévé által is sugárzott, a legnagyobb szakmai elismerései nyomán – és tőlük függetlenül is – készült interjúiban stb. A nevét, persze, még többen tudják, akár rövidített formájában is (Dávid Kata), hiszen ő írt könyvet a II. világháború és az azt nálunk hamarosan követő diktatúra miatt különösen előtérbe került, a lét/egzisztencia bizonytalanságát festészetében megjelenítő Van Goghról (*A művészet kiskönyvtára* sorozat IV. darabja, 1957), amely négy kiadást is megért. Lefordította (igaz, magyarul már harmadszorra) Van Gogh válogatott leveleit, amely két kiadást ért meg (*A művészettörténet forrásai* sorozatban, szerkesztője Vayer Lajos volt). Chagallról írt kismonográfiájának (három kiadás) még a Szovjetunióban is híre ment, mivel akkor ott tiltott művészet volt az övé. Mindemellett számos cikket írt a modern magyar művészet egykor még közismert nagyjairól, akik a kortársai is voltak (és rajta keresztül nekünk is azok lehettek), vagy „csupán” egy-egy művet elemezte könyvnyi terjedelemben. Az én generációm tanulóidejében, a ’60–’70-es évek fordulóján a 20. század első felét: a modern magyar művészet útjait már retrospektíven kutató és bemutató tanulmányai mérvadóak voltak: elsőként elevenítette fel a konstruktív „törekvéseket” 1957-ben, a Művészettörténeti Dokumentációs Központ (MDK) által a Nemzeti Szalonban rendezett kiállítással (tanulmánya 1960-ban jelent meg az intézmény *Művészettörténeti tanulmányok* címet viselő évkönyvsorozatának 1956–58-as kötetében). Tudományszervezői és felelős szerkesztői munkájának volt köszönhető a MDK III., Bauhaus-kötete 1963-ban, számos forrás és forrásértékű dokumentum közlésével. A fotográfiát a képzőművészet részének tekintő Székely Aladár-monográfiája, a „vizuális kultúra”, „vizuális nevelés” szókapcsolatot talán elsőként használó cikkei úttörőnek számítottak.

Nekünk még nem tűnt furcsának, hogy valaki egyszerre foglalkozik a reneszánsz olyan nagymesterével, mint Masaccio (Dávid Katalin kismonográfiája), a középkori (magyar) művészettel (amely kandidátusi munkájának volt témája 1974-ben) és a kortársaival. Épp azoknak az éveknek a radikálisan új művészete hozta a mára – sajnos – intézményesülni is látszó fordulatot a művészettörténészek korszakhoz kötődése, specializálódása irányában is, amely a művészetek körében is ismert jelenség. (Összevetésként – a jelenkori művészettel – idézhető az általa különösen nagyra becsült kortársa, Kondor Béla diplomavédése 1956-ban: a saját művéhez az európai művészettörténet egészét tanulmányozó és megértő, a magáét abban elhelyező tudása, igénye és az iránta való elkötelezettsége miatt.) Dávid Katalin még a szakma hagyományait követte, amikor például a képzőművészeti stílus- és kompozíciótörténeti vizsgálódásai mellett az építészettel vagy a korokat egyben látó ikonográfiai módszer érvényesítésével foglalkozott. Említhetném a pályáját segítő, a reneszánszhoz éppúgy, mint a modern és kortárs művészetekhez kötődő Rabinovszky Máriusz művészettörténészt, akinek emlékére konferenciát rendezett (1963), s az életművét bemutató, *Két korszak határán* című szöveggyűjteményt szerkesztette (1965, Corvina, feltűnően jó borítóval), amely a művészetkritikát a tudománytörténet körébe vonta, amint ez már megtörtént a 85 éves Lyka Károlyt köszöntő tanulmánykötetben is (Magyar Művészettörténeti Munkaközösség, 1954).¹

A tudomány művelésébe vezetett be *A művészettörténet tudomány módszertani kérdései* című első, általa rendezett elméleti konferencia (1963), amelyen ő maga a periodizáció mindig izgalmas, mert sokféle összefüggést figyelembe vevő kérdéseit vetette fel (megjelent 1965-ben). Az utóbb említett rendezvény és számos más kiadvány az általa vezetett intézményhez, a MDK-hoz kötődött, amelyekről évfolyamtársunktól, a szakmával – más pályakezdőkkel együtt – a MDK-ban ismerkedő, fiatalon elhunyt Takács Józseftől hallottunk.² Hiszen akkor, ifjúkorunkban esett meg, hogy Dávid Katalint koncepció vádak (klerikális reakció, vatikáni összeesküvés) alapján, az 1960-as évek közepén eltávolították az intézetből.

Különösnek tűnhet, hogy egy kiemelkedő művészettörténész kortársunk önmaga kezdi megírni élete és munkássága történetét, s hogy ezt az Apostoli Szentszék magyarországi kiadója, a Szent István Társulat, s nem egy művészettörténeti szerkesztőség jelenteti meg. Indokát azonban tudjuk: „Életművének betetőzését a kultúrák és vallások felett átívelő, holisztikus szemlélettel megírt szakrális művészettörténeti kötetei és írásai adják, melyek öt évtizednyi munka után, az 1990-es évektől jelenhettek meg.”³ Erre pedig nemcsak azért kerülhetett sor, mert befejezte oktatómunkáját a Pázmány Péter Hittudományi Akadémián (ahol 1978-tól 21 éven keresztül az ikonográfia és a tipológia egyetemi tanáraként dolgozott), azaz lett „ideje” – a kutatások mellett – az összegzésekre (2002-től 15 kötete jelent meg a Társulat kiadásában, azaz: évente egy!), hanem mert szakmai és társadalmi tevékenységét mindvégig egy sajátos keresztény – jezsuita – lelkiség határozta meg, amit a neveltetésének köszönhetett. Az *Emlékiratokból* idézett szavaival: megpróbált „Magyarázatot találni arra a mindenkitől megtapasztalható tényre, hogy Európa mára megtagadta, feladta, sőt az élet perifériájára kívánja szorítani a létezését kialakító magatartását, erkölcsi alapjait megformáló, történelmi hagyományait meghatározó, a sajátos európai kultúrát kibontakoztató, s mindezeknek gyökeret adó kereszténységét.”⁴

A születése (1923) óta megélt, súlyos és elhúzódó eseményekkel terhelt történelem ebből a szempontból is értelmezhető, amint az *Emlékiratok* fejezeteiből kiderül. Ma – a „tudományos” nézőpontok indokolt sokasága idején – a művészettörténetben ismét nem korszakhoz kötött a megfelelő szemlélet kiválasztása a civilizáció értékeinek felmutatásához. Az azonban, hogy egy művészettörténész egész – társadalmi aktivitással is összefonódó – pályáját egyetlen, ráadásul a tudományosság fölé helyezhető, mert annál általánosabb érvényű érték(rend) határozza meg, ritkaság. Nézzük meg tehát, hogy az *Emlékiratok* máig elkészült fejezeteiben hogyan értelmeződnek a kisebb korszakok a kereszténység nézőpontjából!

Dávid Katalin kereszténységének gyökerei az *Emlékiratok* első fejezetében tárulnak fel. Örmény (és székely) származása, a múltba vesző nyilvántartása önmagában is a kereszténység rendkívül erős kisugárzásáról tanuskodik. Hiszen tény, hogy a világon elsőként Örményország tette meg államvallásnak a kereszténységet 301-ben, s hogy ez az örmény nemzeti egyház⁵ ma is – a szóbeszéd szerint – mindenkit érint,⁶ az ország, a nép (és a vallás) kipusztítására irányuló sokszoros kísérletek és a tömeges elmenekülések ellenére. A családtörténet pedig ezekben gazdag (a középkori Örményország lerombolt központjától, Anitól az Erdélybe menekülésükön [17. sz.] keresztül a kolozsvári egyetem Szegedre költözéséig [1921], ahol az édesapja tanár volt), de gazdag – ma példátlanul mondhatóan – a családfák követésében is: egy generációkon és századokon át szétágazó, más és más családokkal, emberekkel összefonódó, élőként megtartott hálózatot mutat be az összetartozás természetességével és az emlékezés öröklött módszereinek megtartásával. Ilyen a képek őrzése is: illusztrációként – a kötet végén – 25 oldalnyi kép kíséri végig a metszetektől a fotografálás első technikáin, festett portrékon, műtermi, majd szabadtéri fotókon át a korok látvány- vagy emlékezőtechnikáit, egyes portréktól a sokgyerekes családi képekig (Katalinéknál is tízen voltak testvérek). A legelső: a gyergyószentmiklósi Ákontz-Kövér István örmény feliratú rézmetszete szíven ütött: nemcsak azért, mert alig valamivel korábban láthattam a jereváni Nemzeti Múzeumban is, hanem mert – mint megtudtam a könyvből – velleencei örmény katolikus érseként a San Lazzaro degli Armeni szigetén élt, ahová kiterjedt az 56. Velleencei Biennále is (2015), helyet adva az örmény pavilonnak.⁷ (A szerzetesek 1789-ben alapítottak nyomdát ott. Lehet, hogy Henry Meyer metszete is ott készült? A metszet felirata mindenesetre Misztótfalusi Kis Miklóst juttathatja eszünkbe, aki elsőként készítette el az örmény ábécé nyomdai betűit.) A fejezetzáró kép pedig lehetne akár a szegedi Dóm tér, a főtemplom és az egyetem 1930 körül készült új épületeivel, a professzorok lakásaival, ahová Katalinék is költöztek (még őnélküle). Otthonuk leírásából egy, a sok gyereket, a nevelésüket, a családi és társadalmi kapcsolatok ápolását is lehetővé tévő tágas, modern polgári lakás tűnik elénk, amely egyesíti az akkor elterjedt, többszintes modern villák és a rendszerszerű, a zöldterületre is figyelő modern várostervezés előnyeit és sajátosságait. A lakás központi és reprezentatív helye, az a tény, hogy a városszerkezet-alkotó új főtemplom köré tervezett épületegyüttesben volt, s hogy a város fejlődésében (például a tudományegyetemek honosításában) tevékenyen részt vett egyház (a püspökség) is ott kapott helyet,⁸ bizonyára hozzájárult Dávid Katalin egyéniségének kialakulásához.

Életrajzából tudjuk, hogy 1948-ban doktorált művészettörténetből Szegeden. Melléktárgyai az esztétika és a régészet voltak. Meghatározó mesterei, köztük Kerényi Károly (klasszika-filológia, antik görög kultúra), Sík Sándor (esztétika), Bálint Sándor (néprajz), Felvinczi Takács Zoltán (művé-

szettörténet) a humán tudományok nagy személyiségei voltak. Közülük – több alkalommal is, emlékezetes események kapcsán – Bálint Sándorra tér ki az *Emlékiratok*, megidézve legendás egyéniségét. Bölcsészdoktorátusa nyomán rövid ideig a Szegedi Tudományegyetem tanársegédeként dolgozott, de a könyv a felnőtté válásnak nem e tudományos, hanem életbeli próbáit mutatja be a második és harmadik fejezetben. Az előbbi *Soah – Emlékeim a vészkorszak idejéből* címmel önállóan is megjelent 2014-ben. Amit most ebből kiemelek, az az, hogy a front elől 1944 nyarán Budapestre menekült Dávid család és Katalin is XI. Pius pápa 1937-es enciklikáját tekintette – és tekinti máig – mérvadónak az emberhez méltó magatartás tekintetében. Ebből a fejezetből (is) kiviláglik, hogy az emlékirót az elembertelenedő civilizáció, az emberség mindennel szemben való megtartása és minden lehetséges módon való érvényesítése mozgatja. A budapesti Collegium Marianumban eltöltött időszak: a Magyarország német megszállásától a zsidóüldözésen és -mentésen át Budapest ostromáig és az azt követő, már a szovjet hadsereg hadifogolygyűjtő akciói ellenében történt életmentésekig tartó év, az ezenközben folytatott szerkesztői munka az egyik szegedi jezsuita atya által működtetett, egyszemélyes Veritas Könyvkiadóban egy félelmet nem ismerő, cselekvésre mindig kész fiatal lány különleges akcióinak és élményeinek sorozata, amelyből nemcsak a jezsuiták erős kapcsolatrendszereit ismerjük meg, de a főváros egy kis régióját is a VIII. kerületben. Itt ma két egyházi egyetem is működik. Dávid Katalin történetei e terület házai múltjának pontos, akár hallgatók által végzendő felkutatásához is bőséges alapot kínálnak. (A fejezethez tartozó illusztrációs és dokumentumanyag csak pár kép, de Reigl Judit rajzától a jezsuita, illetve egyetemista csoportképekig a minden körülmények közt működő barátságok jelentőségének, kitagulásának példáit is hordozzák a feszültség-teli történetek mellett.)

A vészkorszakot: a háborút és a soát ugyancsak vészterhes időszak követte, amelyet Dávid Katalin Mindszenty-korszaknak nevez, nem mintha a „koalíciós évek” nem lenne történetileg pontosabb, hanem mert kezdetben (1945 nyaráig) az otthona még a budapesti Collegium Marianum volt, ahol Varga Béla, az új idők egyik vezető politikusa és Mindszenty József veszprémi püspök (majd esztergomi érsek, bíboros) is tartózkodott ideig-óráig. Mindszenty személyiségének és (egyház)politikájának kiemelése, összevetése a Demokratikus Néppártéval, illetve ennek vezetője, Barankovics István – a pápai szociális enciklikákra hivatkozó – elveivel a saját, politikaívá is formálódó, így Mindszentyével nem egyező meggyőződésének körvonalazását tette lehetővé, amelynek lényege volt a pártoktól független együttműködés mindazokkal, akik az ország tényleges újjáépülését szorgalmazzák, főként szellemi-erkölcsi és szociális tekintetben. Katalin a Mária Kongregáció szegedi elnökeként és ugyanakkor a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Országos Szövetsége (MEFESZ) alelnökeként hirdette meg az új „katolikus szociális programot”: minden erőt összefogni a szegények és kisemmizettek megsegítésére. (Eközben teológiát tanult Szegeden a papnevelő intézet és főiskolán.) Mulatságos és kalandos történeteken keresztül ismerjük meg az akkori művésznövendékek vagy éppen végzett pályakezdő művészek (nővére, a képzőművészeti akadémiát végzett Tissa volt az összekötő kapocs) ugyancsak nem mindennapi életét, a bujkálóknak otthon adó művésztelepek e különleges funkcióit, a nem kevésbé különleges pénzkereseti és lakáslehetőségeiket, disszidálásuk eseményeit és a különböző irányú kapcsolatfelvételek olykor hajmeresztő módjait.

Egyetemi éveit hamarosan felváltotta az egyetemi szférán kívüli tudományos és szervező tevékenység: 1948 őszén a Szépművészeti Múzeumba került gyakornoknak. A „nagy generáció” (Radocsay Dénes, Genthon István, Balogh Jolán, Szilágyi János György, Aggházy Mária, Garas Klára) közelében dolgozhatott a Herczog-gyűjtemény kallódó darabjainak felkutatásán. (A nyomozások izgalmi közben – hiszen azok még valódiak voltak, nem lévén „átláthatóság” és hasonlók – ismerte meg majdani férjét, Hidvégi Györgyöt.) A „működő társadalom hiánya”, a „törvény által előírt ideológia”, azaz a diktatúra azonban véget vetett a kalandoknak, s látszólag a gondolkodásnak is. A gyakornokság csak két évig tarthatott.

1951–1954 között a Magyar Művészettörténeti Munkaközösség tudományos munkatársaként dolgozott úgy, hogy az éves beszámolókat is ő írta. A legkülönbözőbb kutatásokat összefogó és lehetővé tévő szervezet, a Népművelési Minisztérium létesítménye 1954-ben Művészettörténeti Dokumentációs Központtá alakult át, amelynek vezetője lett. (A minisztérium, egyetértve Rabinovszky javaslatával – a művészettörténet magyarországi forrásai archívumának létesítésével – hozta létre ezt az intézményt, megteremtve vele a művészettörténeti kutatások modern bázisát.) A *Vasfüggönyös kereszténységről* című fejezetből (amely ugyancsak megjelent önállóan 2017-ben) kiderül, hogy intézetben vagy hozzá kapcsolódóan a szakma legjelentősebb személyiségei dolgoztak vagy vettek részt a

tudományos rendezvényeken (Balogh Jolántól Zolnay Lászlóig). Mellettük – levéltári kutatásokra – szerzeteseket alkalmazott, akik a rendek feloszlata, az egyházellenes koncepciók perke után ott megélhetésre találtak a latin forrásszövegek felkutatása, gyűjtése révén. Ezek a szakterület számára nélkülözhetetlen anyagok és rendszerezésük kiegészültek a 19–20. századi művészet forrásaival, illetve forrásértékű interjúk készítésével, közreadásukkal a Központ évkönyveiben és közleményeiben.⁹

Hogy ez a program és a kutatók védhetők legyenek azokban az években, Katalin kialakított egy, az ifjúkora tapasztalataira is építő stratégiát: a kapcsolatépítést, amelyben személyre szabta a megosztandó célt, egyezéseket keresve a sajátja és a partnereié között, s így egyre szélesebb köröket tudott a Központ mellé állítani. Például a kultúrpolitika szemében különösen becsült művésztsadalmon belül személye jelentőssé vált már akkor, amikor a Magyar Képzőművészek Szövetségének alapító tagja lett 1949-ben, majd a Művészeti Írói Szakosztály titkára. Eljárt a Fészek Klubba, a Szövetség akkori székhelyére, munkásságára kiható barátságot kötött az Európai Iskola tagjaival és Kállai Ernővel (az „Iskola” alapítójával, Pán Imrével már korábban megismerkedett), az Építészinca asztaltársaságában pedig Pilinszky Jánossal, Kondor Bélával, a Vujicsics fivérekkel ült együtt. Mint minden története, úgy a Kondor Bélához kötődők is forrásértékűek. Ő nyitotta meg a „nagy öregek” kiállításait, akik közül például Barcsay Jenő a rokona volt, de a Ferenczy család tagjait, Csók Istvánt és másokat is megörökíti karakteres, tulajdonképpen legendás történeteivel. Részt vett a Népművelési Intézet által 1953-ban alapított tokaji művésztelep összejövetelén, és így tovább. Emellett megnyerte a szakma professzorait: tiszteletükre (Lyka és Rabinovszky mellett Fülep Lajoséra is) konferenciákat rendezett, köteteket adott ki. Stratégiájának lényege tehát: legyenek jóakarók mindenütt, akikről tudható, miben tud nekik segíteni, „és ami ugyanilyen fontos, hogy kitől kérhet segítséget”, ha erre van szükség. De a történetek jóval túllépik a stratégia határait: igazi és mély barátságokról, a művészi és művészettörténeti kutatások összefüggéséről, izgalmairól, az utóbbiak szenvedélyes nyomozói attitűdjéről szólnak, amelyek ismertetése túlmegy a „vasfüggöny” (1949–1989) korán.

A Dokumentációs Központ története sikertörténet volt. Katalin szerkesztette az évkönyveit: a *Művészettörténeti Tanulmányokat*, majd a *Művészettörténeti Dokumentációs Központ Közleményeit*.¹⁰ Mégis megszűntették a munkaviszonyát 1964-ben: ismét egyházbarátságára hivatkozva. „Több kötetnyi, már sajtó alá rendezett, ill. megszerkesztett munka címlapjáról leveszik a nevét, egy egész életműtől fosztják meg” – áll az életrajzában. Jóllehet még csak negyvenéves volt, s ezután következett az Egyházi Gyűjtemények Szakbizottsága vezetőjeként végzett rendkívüli értékmegőrző és keresztény ikonográfusi-tipológiai munkássága.

Az emlékiró történeteiből kiderül, miként tud egy tudomány eredményesen működni – mondhatni – bármilyen politikai körülmények között. A *vasfüggönyös kereszténységről* írt fejezet száz oldalának szerkezete azonban nem tagolódik kisebb korszakokra (például a forradalom előtti, utáni és a későbbiekre). Legfeljebb személyes és megrendítő tapasztalatok húznak határvonalat, mint amilyen maga a forradalom volt: „a borzalom elmúlt évei nem pusztították ki belőlünk a szolidaritást, és nem állandósították az egyik legembertelenebb, leglélekölőbb gonoszságot, a gyűlöletet”, míg „ettől kezdve már nem annyira az életünk volt veszélyben, inkább a lelkünk. Erről szolt a »legvidámabb barakk« története.” A „halálíg tartó” barátságtörténetek (például Scheiber Sándor főbabbival, az Európai Iskola tagjaival és támogatójukkal-gyűjtőjükkel, Levendel Lászlóval vagy Bernáth Auréllal) nagyobb időket ívelnek át, ahogy a szerző kutatásai is (például a [z egykori] templomok titulusainak felkutatása és jegyzéke), amelyek nemcsak a templomok létre, eredetükre vetnek fényt, de a (nemzetközi) egyháztörténetre is, éppúgy, mint az „elpusztult emlékek rekonstrukciójának” összetett művészettörténeti problémái vagy a teológiával szorosan összefonódó szimbólumkutatásai (és a tipológia, ikonográfia). Utóbbiak jóval túllépnek a nagy korszakhatáron (a rendszerváltozás évein) is, hiszen eredményeinek összefoglalásai a 2000-es években jelentek meg vagy hangoztak el, többek közt a Szent István Tudományos Akadémia székfoglalójaként. A (keresztény) szolidaritás, a barátságok mellett a töretlen szakmai elhivatottság látszik – olykor – felülírni a politikai események meghatározta történetírás történelmét.

Az emlékiratírás megengedi az ilyen szerkezetet felszabdoló technikákat, amint azt is, hogy alkalmanként megjelenjenek az írás közben (a 2010-es években) történt legfontosabb események: nővére, húgai, majd kései nagy barátai, Makovecz Imre, Erdélyi Zsuzsanna és élete társa, Hidvégi György halála, illetve új barátságai (Esterházy Péter) születésének története. Egyetlen, 2015-ben írt betét és érvelés szolt politikáról vagy inkább egy, azt felülíró morális és globálisan elhallgatott kér-

désről: miért váltak üldözötté és áldozattá korunkban Euráziában, de Afrikában is az Európán kívüli keresztények?; a globális kommunikáció miért nem szól erről?; elképzelhető-e, hogy a globalizáció nem az egyetlen lehetséges út a civilizáció ún. fejlődésében, hanem csak az egyik vezéreszme, amely – mint minden más korban – kiegyensúlyozódhat a nagy és kisebb régiók saját valóságával és eszméivel? Lehetséges-e a világban ezek együttes szemlélése és kezelése: a világoralmi pozíciók megszerzésére szakosodott kommunikáció helyett a valódi kommunikáció kiművelése és gyakorlása a civilizáció megőrzése érdekében? A globális politika legfőbb kérdése – keresztény nézőpontból is – éppen ez. (Szent István Társulat, 2019)

JEGYZETEK

¹ Megemlékezett erről Supka Magdolna a 70 éves Dávid Katalint köszöntő tanulmánykötetben: „*Ex invisibilibus visibilia*”, szerk. DANKÓ László, Pesti Szalon–Ferenczy Kiadó, Budapest, 1993.

² A MDK legfőbb kiadványadatai olvashatók: <https://mi.btk.mta.hu/hu/kiadvanyok> (nem tartalmazza a Magyar Művészettörténeti Munkaközösség adatait és kiadványait). Takács József (1946–2012) éppúgy foglalkozott a reneszánsz és a humanizmus művészetével, irodalmával, mint a 19–20. századéval (Masaccio, Benedetto Croce, Boccioni).

³ PÓVEDÁK István, *Dávid Katalin munkássága*, <http://mmakademia.hu/alkoto/-/record/MMA11777>

⁴ <http://mmakademia.hu/alkoto/-/record/MMA11777>

⁵ Világosító Szt. Gergely alapítása.

⁶ 1997-es adat szerint a sokszorosán megtizedelt lakosságnak 94%-át: kb. 3,5 millió embert.

⁷ Az örmény genocídium 100. évfordulójára készült kiállítás kurátora Adelina Cübery von Furstenberg volt, Arany Oroszlán-díjat nyert.

⁸ Rerrich Béla építész méltán híres épületegyüttesét a későbbiekben említendő Bálint Sándor méltatta a több kiadást megért *Szeged városa* című könyvében (1959), természetesen a kortársak és a modern építészettörténet vonatkozó értékelései és kutatásai mellett.

⁹ A MDK a mai akadémiai intézet (MTA BTK Művészettörténeti Kutatóintézet) jogelődje, amelynek intézetté alakítására időközben is mód nyílt volna, lásd *Emlékiratok*, 275.

Az intézmény (vagy a Dokumentációs Központ) történetéről lásd Beke László: *A Művészettörténeti Kutatóintézet*. *Ars Hungarica* 37 (2011), 1. sz. 10.

¹⁰ I. *Tornyai János művészete*, 1962; II. *A művészettörténet tudomány módszertani kérdései*, 1963; III. „*Bauhaus*” szám, 1963.; IV. *A XX. század művészete*, 1964 – ebben saját munkája: *Kompozíciós törekvések a XX. sz. művészetében*.

BAROKK FRESKÓFESTÉSZET MAGYARORSZÁGON

I. KÖTET KOMÁROM-ESZTERGOM ÉS VESZPRÉM MEGYE

főszerkesztő: Jernyei Kiss János

BAROKK FRESKÓFESTÉSZET
MAGYARORSZÁGON

I. KÖTET, KOMÁROM-ESZTERGOM ÉS VESZPRÉM MEGYE

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Művészettörténeti Tanszékének kutatócsoportja több éven át futó programban kutatta és dolgozta fel a magyarországi barokk freskófestészet emlékeit.

A művészettörténeti jelentőségű kutatás eredményeit az MMA Kiadó és a Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ közös kiadásában, 2019–2022 között négy kötetben jelenteti meg. A kötetek a mai Magyarország barokk freskóemlékeinek teljes katalógusát tartalmazzák. Részletesen szólnak a műveket magukba foglaló épületekről, azok építéstörténetéről, a falképek festőjéről és megrendelőjéről, ismertetik a freskók keletkezéstörténetét, állapotát.

vaszonkötésben, kb. 480 oldal • közelítőleg ezer darab, reprezentatív, színes fotóillusztrációval • ára: 9500 Ft

MMA Kiadó, 2019

www.mmakiado.hu

MMA
KIADÓ

MMA
MAGYAR
MŰVÉSZETI
AKADÉMIA